

2: Klasifikacija izdataka za istraživanje i razvoj (IR) prema društveno-ekonomskom cilju

Klasifikaciju izdataka za istraživanje i razvoj treba napraviti prema primarnom cilju projekta. Projekat se može posmatrati prema svom sadržaju ili prema **krajnjem cilju odnosno svrsi** kojoj projekat služi. Drugi pristup je odgovarajući u prijavljivanju izdataka od strane samih izvođača istraživanja i razvoja. Istraživanja u visokoobrazovnim ustanovama takođe treba da budu razvrstana prema cilju.

- 01 Istraživanje i korišćenje resursa zemlje.** Ova grupa obuhvata istraživanja kojima je cilj proučavanje Zemljine kore i pokrivača, i njenih unutrašnjih slojeva, mora, okeana i atmosfere kao i istraživanja o njihovom iskorišćavanju. Takođe obuhvata klimatska i meteorološka istraživanja, polarna istraživanja i hidrologiju. Isključuje unapređenje zemljišta (cilj 4), zagađenje (cilj 2) i korišćenje zemljišta i ribarstvo (cilj 8).
- 02 Životna sredina.** Istraživanja sa ciljem poboljšanja kontrole zagađenja, uključujući identifikaciju i analizu izvora zagađenja i njihove uzroke te sve zagađivače, uključujući njihovo širenje u okolinu i uticaj na čovjeka, razne žive vrste (faunu, floru, mikroorganizme) i biosferu. Uključuje i razvoj opreme za praćenje svih vrsta zagađenja, kao i uklanjanje i sprečavanje svih oblika zagađenja okoline bilo koje vrste.
- 03 Istraživanje kosmosa** Ovdje pripadaju sva civilna istraživanja povezana sa naučnim istraživanjem kosmosa, svemirskim laboratorijama, svemirskim ekspedicijama i lansirnim sistemima. Odgovarajući dio istraživanja na području odbrane pripada cilju 13. Iako civilno istraživanje kosmosa generalno nije usmjeren ka posebnim ciljevima, često ima specifičnu namjenu, kao što je unapređenje znanja (npr. astronomija) ili se odnosi na posebnu primjenu (npr. telekomunikacijski sateliti ili osmatranje Zemlje). Ovo poglavlje ne uključuje IR za potrebe odbrane.
- 04 Saobraćaj, telekomunikacije i ostala infrastruktura.** Ova grupa ciljeva obuhvata istraživanja o infrastrukturi i prostornom planiranju, uključujući građevinarstvo. U opštijem smislu, ovaj cilj uključuje sve istraživanje i razvoj koji se odnose na opšte planiranje i korišćenje zemljišta. Uključuje istraživanja štetnih uticaja planiranja gradova i sela ali ne i ostale vrste zagađenja životne sredine (cilj 2). Ovaj cilj uključuje IR koji se odnosi na saobraćajne sisteme, telekomunikacione sisteme, opšte planiranje zemljišta, izgradnju i planiranje objekata i vodosnabdijevanje.
- 05 Energija** Obuhvata istraživanja o poboljšanju proizvodnje, skladištenja, prenosa, distribucije i racionalnog korišćenja svih oblika energije. Uključuje istraživanja o postupcima namijenjenim povećanju efikasnosti proizvodnje i distribucije energije, kao i proučavanje čuvanja energije. Isključuje istraživanja o novim nalazištima (cilj 1) i istraživanja o motorima za pogon vozila i mašina (cilj 6).
- 06 Industrijska proizvodnja i tehnologija.** Ovaj cilj pokriva istraživanja na unapređenju industrijske proizvodnje i tehnologije. Uključuje istraživanje industrijskih proizvoda i njihovih procesa proizvodnje, osim kad čine sastavni dio dostizanja drugih ciljeva (npr. odbrana, saobraćaj, energija, poljoprivreda).
- 07 Zdravlje.** Ovaj cilj obuhvata istraživanja kojima je zaštite, unapređenja i povraćaja ljudskog zdravlja, tako da u širem smislu uključuje i zdravstvene aspekte ishrane i higijene hrane. Proteže se od preventivne medicine, preko svih aspekata medicinskih i hirurških zahvata, obezbjeđenja bolničke i kućne njege, sve do socijalne medicine, pedijatrijsko i gerontološko istraživanje.
- 08 Poljoprivreda.** Obuhvata sva istraživanja koja unapređuju poljoprivredu, šumarstvo, ribarstvo i prehrambenu proizvodnju. Uključuje istraživanje mineralnih đubriva, biocida, biološke kontrole štetočina te poljoprivrednu mehanizaciju; istraživanje uticaja poljoprivrednih i šumarskih aktivnosti na okolinu; istraživanje na području prehrambene produktivnosti i tehnologije. Ne uključuje istraživanja smanjenja zagađenja (cilj 2), istraživanja razvoja ruralnih područja, gradnje i urbanog planiranja, unapređenje ruralnih kapaciteta za odmor i rekreaciju te poljoprivredno navodnjavanje (cilj 4), istraživanja energetske mjera (cilj 5) i istraživanja za prehrambenu industriju (cilj 6).
- 09 Obrazovanje.** Ovaj cilj uključuje istraživanje i razvoj kao podršku opštem ili specijalnom obrazovanju, uključujući nastavu, pedagogiju, didaktiku i ciljane metode kako za darovite tako i za one sa smetnjama u učenju. Odnosi se na sve nivoe obrazovanja, od predškolskog, osnovnog do tercijarnog, kao i servise podrške obrazovanju.
- 10 Kultura, religija i masovni mediji** Uključuje IR čija je svrha bolje razumijevanje društvenih fenomena koji se odnose na kulturu, religiju i slobodno vrijeme, kako bi se definisao njihov uticaj na društveni život. Usmjeren je i na rasnu i kulturnu integraciju i društveno-ekonomske promjene u ovim sferama. Koncept „kulture“ pokriva sociologiju nauke, religije, umjetnosti, sporta i slobodnog vremena, ali uključuje između ostalog i istraživanje medija, jezika, društvenih integracija, bibliotekarstvo, arhivistiku i kulturnu politiku.

11 Politički i društveni sistemi, strukture i procesi Ovaj cilj uključuje istraživanja na poboljšanju razumijevanja i unapređenje političke strukture društva, pitanja javne uprave i ekonomske politike, regionalne studije i višedimenzionalno upravljanje, društvene promjene, procese i konflikte, razvoj sistema društvene sigurnosti, socijalne pomoći i društvene aspekte organizacije rada.

12 Opšte unapređenje znanja – istraživanja finansirana iz budžeta univerziteta. Istraživanja finansirana iz opšteg budžeta za univerzitete. Ovaj cilj je, sporazumno, uveden radi prevazilaženja problema neidentifikovanih ciljeva istraživanja koja su finansirana iz državnog budžeta za univerzitete.

Poželjna je dodatna klasifikacija ovih istraživanja, na sljedeće potkategorije:

- 12.1 IR u oblasti prirodnih nauka
- 12.2 IR u oblasti tehničko-tehnoloških nauka
- 12.3 IR u oblasti medicinskih nauka
- 12.4 IR u oblasti poljoprivrednih nauka
- 12.5 IR u oblasti društvenih nauka
- 12.6 IR u oblasti humanističkih nauka

13 Opšte unapređenje znanja Ovaj cilj obuhvata istraživanja finansirana iz sredstava izvan budžeta univerziteta, koja se ne mogu povezati sa nekim određenim ciljem.

Poželjna je dodatna klasifikacija ovih istraživanja, na sljedeće potkategorije:

- 13.1 IR u oblasti prirodnih nauka
- 13.2 IR u oblasti tehničko-tehnoloških nauka
- 13.3 IR u oblasti medicinskih nauka
- 13.4 IR u oblasti poljoprivrednih nauka
- 13.5 IR u oblasti društvenih nauka
- 13.6 IR u oblasti humanističkih nauka

14 Odbrana Odbrana obuhvata istraživanje i razvoj za vojne svrhe. Takođe uključuje osnovna istraživanja te nuklearna i svemirska istraživanja koje finansira ministarstvo odbrane. Civilna istraživanja koja finansira ministarstvo odbrane, npr. na području meteorologije, telekomunikacija i zdravstva, treba razvrstati u druge odgovarajuće ciljeve.